



ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนธันวาคม ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๕๓ ■ โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>



๑๐ ธันวาคม “วันรัฐธรรมนูญ”

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา



พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๑

นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๑ ณ วัดรัชฎาธิษฐานราชวรวิหาร แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ในวันศุกร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ในการนี้มีคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา พนักงานเนติบัณฑิตยสภา และผู้อำนวยการเขตตลิ่งชันไปร่วมพิธีฯ ดังกล่าวด้วย



ประวัติ อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑

นางอุบลรัตน์ ลุยวิกัย (สกุลเดิม วงษ์ภูมิ)

เกิดวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

เข้ารับราชการเมื่อ ๒๕๒๒

ประวัติการศึกษา

- ๒๕๑๓ - ๒๕๑๖ - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๒๕๑๗ - เนติบัณฑิต สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- มหาวชิรมงกุฎ ม.ว.ม
- มหาประภมาภรณ์ช้างเผือก
- เหรียญจักรพรรดิมาลา

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. ๒๕๒๒ - เข้ารับราชการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย
- พ.ศ. ๒๕๒๓ - เข้ารับตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา
- พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาศาลจังหวัดน่าน
- พ.ศ. ๒๕๒๖ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแขวงลำปาง
- พ.ศ. ๒๕๒๗ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาประจำกระทรวงยุติธรรม ช่วยราชการศาลอาญา
- พ.ศ. ๒๕๓๒ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาประจำกระทรวงยุติธรรม ช่วยราชการศาลแพ่ง
- พ.ศ. ๒๕๓๕ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหนองคาย
- พ.ศ. ๒๕๓๖ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอาญากรุงเทพใต้
- พ.ศ. ๒๕๓๗ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญากรุงเทพใต้
- พ.ศ. ๒๕๔๐ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
- พ.ศ. ๒๕๔๗ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์
- พ.ศ. ๒๕๕๐ - เข้ารับตำแหน่งรองประธานศาลอุทธรณ์ ภาค ๔
- พ.ศ. ๒๕๕๑ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกา
- พ.ศ. ๒๕๕๔ - เข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
- ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ - เข้ารับตำแหน่งประธานแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลฎีกา
- ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - เข้ารับตำแหน่งรองประธานศาลฎีกา คนที่ ๑
- ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ - เข้ารับตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์





เนื่องจากปก

ศิริอร เทชะบำรุง มณีนีลน์*
วาสนา เกตุแห่ง**

วันรัฐธรรมนูญ

วันรัฐธรรมนูญ มีจุดเริ่มต้นมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เหตุการณ์นั้นถือเป็นจุดเปลี่ยนของระบบการปกครองของไทย เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (คือ การปกครองที่พระมหากษัตริย์มีอำนาจเด็ดขาด

ในการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ใช้กันมายาวนานถึง ๗๐๐ กว่าปี มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และถึงแม้ว่าประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์ก็ยังคงทรงเป็นประมุขของประเทศ เป็นสถาบันที่ถาวรและมีการสืบราชสมบัติต่อกันไปในราชวงศ์ โดยในมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ระบุว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่ง

* อัยการพิเศษฝ่ายประเมินผลการฝึกอบรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการจุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภา ผู้เรียบเรียง
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๕

ชาวเนติบัณฑิตยสภา เดือน ธันวาคม ๒๕๖๖ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๕๓

สารบัญ

- ๒ ชาวเนติบัณฑิตยสภา
- ๓ ประวัติ “นางอุบลรัตน์ ลุยวิกภัย” อุปนายกเนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑
- ๔ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๕ เนื่องจากปก
- ๖ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๑๐ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๓ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๕ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๗ บทความเรื่อง การอุปการะเลี้ยงดูและอำนาจปกครองบุตร

๒๐ ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์การอัยการและพนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค กฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายภาษีอากร หรือกฎหมายแรงงาน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐ ข้อ ๕ - ๖ (เผยแพร่โดยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด)

- ๒๒ มุมข่าว
- ๒๓ ชาวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ที่ปรึกษา นายชัยวัฒน์ เกตุปรัชชาสวัสดิ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายสัตยา อรุณธารี รองประธานฝ่ายอำนวยการ ● นายกฤษฏา บุญสมิต ฝ่ายอำนวยการ นายสุรพันธ์ ทิมกระจ่าง ● นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ● นายมันเกียรติ ธนวิจิตรพันธ์ ● นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนีลน์ ● นายพงศ์พิเชษฐ์ จันทร์พรกิจ ● นายโกศลวัฒน์ อินทุจันทร์ยง ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนีลน์ ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทร์เรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิววัฒน์ ● นายรังสิขัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชากุล ● นายทีปกร โกมลพันธ์พร ● นางปัฐมณ เดชเคโซ ● นายไตรวิจิตร ตูจินดา ฝ่ายดำเนินการ นางพรพรรณริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ ไสวฉันทะ ● นางวาสนา เกตุแห่ง การเงิน นางกฤติญา โพธิ์งาม ทะเบียน จัดส่ง นางสาววิศรา สุขใส



บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในชาวเนติบัณฑิตยสภาเป็นผลงานของผู้เขียนโดยเฉพาะ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย



รัฐธรรมนูญ ฯลฯ” โดยเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามฉบับถาวรเพื่อเป็นหลักในการปกครองของประเทศให้แก่ประชาชนชาวไทย พระองค์ได้เสด็จออกประทับพระที่นั่งพุดตานกาญจนาสินหาสน์ ภายใต้ต้นพญาลมทาเสวดฉัตร ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้จัดเป็นที่ประชุมรัฐสภา ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชทานเป็นกฎหมายสูงสุดเพื่อเป็นหลักในการปกครองประเทศ นับเป็นรัฐธรรมนูญ “ฉบับแรก” พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริในวันพระราชทานรัฐธรรมนูญว่า “ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใด โดยเฉพาะเพื่อใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร” นับแต่นั้นจึงกำหนดให้วันที่ ๑๐ ธันวาคมของทุกปีเป็น “วันรัฐธรรมนูญ” มาจนถึงปัจจุบัน

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ มาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญ นับเฉพาะฉบับที่สำคัญรวมทั้งสิ้น ๒๐ ฉบับด้วยกัน รัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยชื่อว่า “พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕” จากนั้น ราชอาณาจักรไทยก็ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาตามลำดับ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕
๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕
๔. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ รัฐธรรมนูญตุ้มแดง หรือ รัฐธรรมนูญใต้ตุ้ม

๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒
 ๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕
 ๗. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๐๒
 ๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑
 ๙. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕
 ๑๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗
 ๑๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙
 ๑๒. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐
 ๑๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑
 ๑๔. ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๓๔
 ๑๕. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔
 ๑๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
 ๑๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙
 ๑๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
 ๑๙. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
 ๒๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ดังนั้น จึงขอเชิญชวนประชาชนชาวไทยร่วมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ที่ได้ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรกให้แก่ประชาชนชาวไทย โดยร่วมกันปฏิรูปประเทศไทยด้วยการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เป็นวิถีชีวิต โดยปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามที่กฎหมายกำหนด ยอมรับฟังเสียงส่วนใหญ่และเคารพเสียงส่วนน้อย มีความสามัคคีและประนีประนอม ตลอดจนมีจิตสำนึกสาธารณะและยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพื่ออนาคตและพัฒนาการที่ยั่งยืนแห่งประเทศชาติสืบไป

แหล่งข้อมูล

: เว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม บทความวันรัฐธรรมนูญ สำนักนวัตกรรมการพัฒนาวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม http://www.culture.go.th/culture_ewt_news.php?nid=๕๕๐&filename=index (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑)





การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์**

ข้อเท็จจริง

จังหวัด ก. ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้กำหนดการจัดงานประจำปี เพื่อน้อมรำลึกถึงวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของชาติไทยในอดีต โดยมีการแสดงแสง สี เสียง สงครามยุทธหัตถีของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่สามารถกอบกู้เอกราชชาติไทยให้มีความเป็นอิสระมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งรูปแบบการแสดงในอดีตที่ผ่านมาจะมีการใช้ช้าง ม้า ที่ได้รับการฝึกจากปางช้างมาแสดง เพื่อให้มีความสมจริงและสร้างความประทับใจ แต่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีความเห็นจากบุคคล/องค์กรบางส่วนว่าเป็นการทารุณสัตว์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงได้เปลี่ยนรูปแบบการแสดงมาใช้ภาพยนตร์แทนซึ่งมีความสมจริงลดลง ทำให้ผู้เข้าชมมีความรู้สึกประทับใจลดลง แต่อย่างไรก็ดี มีการเรียกร้องให้มีการแสดงชนช้างโดยใช้ช้างและม้าจริงทำการแสดงเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

ข้อหาหรือ

จังหวัด ก. ขอหาหรือว่าการแสดงชนช้างโดยช้างจริงและม้าจริงถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือไม่ อย่างไร

คำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ช้างและม้าที่ใช้ในการแสดงสงครามยุทธหัตถีถือได้ว่าเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดงตามมาตรา ๓ จึงเป็นสัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมาตรา ๒๐ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์

โดยไม่มีเหตุอันสมควร การทารุณกรรม หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ หรือได้รับความเจ็บปวด ทุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึง การใช้สัตว์เพื่อการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบภารกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชรา หรืออ่อนอายุ ดังนั้น การนำช้างหรือม้าจริงมาใช้ในการแสดงสงครามยุทธหัตถีในงาน... เจ้าของสัตว์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้จัดงานจะต้องไม่ใช่สัตว์อันมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมสัตว์ นอกจากนี้ การขนส่งสัตว์หรือการนำสัตว์ไปใช้ในการแสดง เจ้าของสัตว์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดด้วย

หมายเหตุ

๑. สัตว์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นไปตามมาตรา ๓ ซึ่งกำหนดนิยามคำว่า “สัตว์” หมายความว่า สัตว์ที่โดยปกติเลี้ยงไว้เพื่อเป็นสัตว์บ้าน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้งาน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นพาหนะ สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นเพื่อน สัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการแสดง หรือสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้ในการอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

สำหรับสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติ ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑^๑ ข้อ ๒ กำหนดว่า “สัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติ” หมายความว่า

* อัยการผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานที่ปรึกษาอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการสูงสุด

** สำนักข้อหาหรือสำนักงานอัยการสูงสุด เลขรับที่ ท.๒๔๐/๒๕๖๐ และ ท.๑/๒๕๖๑

^๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๗๗๗ หน้า ๑๗ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป



สัตว์ที่ดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมโดยไม่จำเป็นต้องได้รับ การเลี้ยงดูจากมนุษย์ และตามข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ สัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติดังต่อไปนี้เป็นสัตว์ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

- (๑) กระรอกหลากสี (*Callosciurus finlaysonii*)
- (๒) นกเขาขาว (*Geopelia striata*)
- (๓) สัตว์ลูกผสมตระกูลเสือ (Hybrid tiger in Felidae family)
- (๔) หมูป่า (*Sus scrofa*)
- (๕) อีเห็นข้างลาย หรืออีเห็นธรรมดา (*Paradoxurus hermaphroditus*)

ส่วนสัตว์ที่อาศัยอยู่ในธรรมชาติชนิดอื่นนอกจากที่ กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับดังกล่าว แม้ไม่รวมอยู่ในนิยามคำว่า “สัตว์” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงมิได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แต่ถือเป็น “สัตว์ป่า” ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕^๒

๒. การกระทำที่เป็นการทารุณกรรม เป็นไปตาม มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งได้กำหนดนิยาม คำว่า “การทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือ งดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย และให้ หมายความรวมถึงการใช้สัตว์เพื่อการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชรา หรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ ประกอบกามกิจ ใช้สัตว์ทำงานจนเกินสมควรหรือใช้ให้ ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรือ อ่อนอายุ

๓. มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ กำหนดกรณีที่ไม่ถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ไว้ ดังนี้

- (๑) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์ เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร
 - (๒) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการ ฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
 - (๓) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมาย ว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
 - (๔) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยา หรือรักษาให้มี ชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน
 - (๕) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อ ทางศาสนา
 - (๖) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกัน อันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์ หรือสัตว์อื่น หรือ ป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน
 - (๗) การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะ ของการประกอบวิชาชีพอัตถุศาสตร์ โดยผู้ประกอบ วิชาชีพอัตถุศาสตร์หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดย ไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพอัตถุศาสตร์จากสัตวแพทย์สภาตามกฎหมายว่า ด้วยวิชาชีพอัตถุศาสตร์
 - (๘) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุ อันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์ หรือการดำรงชีวิต ของสัตว์
 - (๙) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณี ท้องถิ่น
 - (๑๐) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ
 - (๑๑) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
๔. การกระทำอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มี

^๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและ ดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือในน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะ ที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะแล้ว และสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะ ดังกล่าว



เหตุสมควรมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๐ ประกอบมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗^๓ ส่วนการทำอันตรายแก่สัตว์ป่า^๔ มีอัตราโทษหนักกว่าการทารุณกรรมสัตว์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๑๖ ประกอบมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕^๕

๕. คดีแรกที่ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์ คือ คดีที่จำเลยใช้ไม้ตีพันใบหน้าด้านขวาของสุนัขเพศผู้ อายุ ๑ ปีเศษ เป็นเหตุให้สุนัขได้รับบาดเจ็บต้องเย็บสามชั้นมากกว่า ๑๐๐ เข็ม โดยเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ ศาลจังหวัดหนองคายพิพากษาลงโทษจำคุก ๑ ปี ปรับ ๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๑ ปี^๖

นอกจากนี้ ยังมีคดีความผิดฐานกระทำการทารุณกรรมสัตว์ที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษอีกหลายคดี เช่น คดีฆ่าสุนัขโดยใช้ไม้ตีหัวและเชือดคอ ถ่ายคลิปวิดีโอนำไปโพสต์ลงเฟซบุ๊ก คดีฆ่าสุนัขพันธุ์ชิววาเพคเมียโดยจับโยนจากกระเป๋ยอพาร์ทเมนต์ ชั้น ๕ คดีฆ่าสุนัขโดยใช้อาวุธ

ยิงสุนัขหลายนัด กระสุนปืนถูกที่หัวไหล่ทั้งสองข้าง ทำให้ขาทั้งสองข้างของสุนัขเป็นอัมพาต ภายในมีเลือดไหลในปอด คดีฆ่าสุนัขโดยพาดตีด้วยท่อนเหล็ก แล้วใช้มีดยาวแทงซ้ำหลายแผล^๗ คดีฆ่าสุนัขโดยวางยาเบื่อสุนัขแม่พันธุ์บางแก้วและชิสุรวมถึงลูกสุนัขตายรวม ๔ ตัว^๘ คดีฆ่าแมว ๙ ตัวโดยจำเลยติดต่อบริษัทรับดูแลแมวตามเพจดังต่าง ๆ เพื่อนำไปเลี้ยง ต่อมาจำเลยได้ฆ่าแมวดังกล่าวแล้วนำไปทิ้งในถังขยะ^๙

๖. สำหรับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดนิยามคำว่า “การจัดสวัสดิภาพสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงหรือการดูแลให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ

๗. มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้เจ้าของสัตว์ต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งตามข้อ ๔ ของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑^{๑๐} กำหนดให้สัตว์ที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้

^๓ พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๔ การทำอันตรายแก่สัตว์ป่าถือเป็นการล่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ ซึ่งกำหนดนิยามคำว่า “ล่า” หมายความว่า เก็บ ตัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่เป็นอิสระ และหมายความรวมถึง การไล่ การต้อน การเรียก หรือการล่อเพื่อการกระทำความดังกล่าวด้วย

^๕ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดล่า หรือพยายามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นการกระทำโดยทางราชการที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๖ สืบค้นจาก <https://news.mthai.com/general-news/410272.html>, <https://www.thairath.co.th/content/473118> และ <http://www.nationtv.tv/main/content/378487550/>

^๗ สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/crime/228720> และ <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/700484>

^๘ <http://www.nationtv.tv/main/content/378487550/>

^๙ สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_20264



เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้สัตว์ได้รับอาหารและน้ำในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมแก่ประเภท ชนิด ลักษณะ สภาพและอายุของสัตว์ ในกรณีเลี้ยงสัตว์เป็นกลุ่มควรแน่ใจว่าสัตว์แต่ละตัวได้รับอาหารและน้ำอย่างทั่วถึง

(๒) จัดให้สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของสัตว์

(๓) จัดให้สัตว์มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการในการควบคุมป้องกันโรคที่เหมาะสม และให้การรักษาเมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บโดยไม่ชักช้า

(๔) จัดการไม่ให้สัตว์ได้รับความเครียด หวาดกลัว เจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๕) จัดให้สัตว์ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและพลานามัยของสัตว์

๘. กรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ไม่ดำเนินการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้แก่สัตว์ของตนให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ดังกล่าวข้างต้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

๙. การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ไม่ปรากฏบทบัญญัติกำหนดให้เจ้าของสัตว์นำสัตว์ไปขึ้นทะเบียน

ทำให้ยากต่อการควบคุม และก่อให้เกิดการปล่อยปละเลเลย ทั้งสัตว์เลี้ยงให้อุดอาหาร ให้ถูกรถชน ทำให้เกิดปัญหาจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ฉบับที่.....) พ.ศ. เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์และเป็นการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และเพิ่มบทบาทหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้เจ้าของต้องแจ้งขอขึ้นทะเบียนสัตว์ โดยมีค่าใช้จ่าย ดังนี้ คือ ค่าค่าธรรมเนียมขึ้นทะเบียน ฉบับละ ๕๐ บาท ค่าสมุดประจำตัวสัตว์ ๑๐๐ บาท ค่าเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ตัวละ ๓๐๐ บาท หากเจ้าของไม่ดำเนินการตามกฎหมาย เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นของรัฐ มีอำนาจเปรียบเทียบปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท และรายได้จากการเปรียบเทียบปรับจะเป็นรายได้ของท้องถิ่น^{๑๐}

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ฉบับที่....) พ.ศ. กลับไปพิจารณาทบทวนร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทบัญญัติบางประการ เช่น การขึ้นทะเบียนและการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและอัตราค่าปรับ เป็นต้น ตามความเห็นของนายกรัฐมนตรี โดยจะต้องไม่เป็นภาระแก่ประชาชน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง^{๑๒}

๑๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๓๔ ง หน้า ๓-๔ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๑๑ สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1673693 และ <http://www.lawamendment.go.th/index.php/laws-department/item/1273-2018-07-18-04-03-08>

๑๒ สืบค้นจาก http://www.cabinet.soc.go.th/soc/Program2-3.jsp?top_serl=99329980&key_word=&owner_dep=%A1%C9&meet_date_dd=10&meet_date_mm=10&meet_date_yyyy=2561&doc_id1=&doc_id2=&meet_date_dd2=10&meet_date_mm2=10&meet_date_yyyy2=2561



คำพิพากษากฎีกาที่น่าสนใจ



ผ.ศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

“แอร์บัส A380”

แอร์บัส A380 เป็นเครื่องหมายของเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่ที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบัน หากมีการนำเครื่องหมายนี้ไปจดทะเบียนจะมีผลอย่างไรนั้น ประเด็นสำคัญ คือสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๖ เครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้ ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ
- (๒) เป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ และ
- (๓) ไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่บุคคลอื่นได้จดทะเบียนไว้แล้ว

มาตรา ๗ เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะได้แก่ เครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น

เครื่องหมายการค้าที่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้ ให้ถือว่า มีลักษณะบ่งเฉพาะ

- (๑) ชื่อตัว ชื่อสกุลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมายอันเข้าใจกันโดยธรรมดา ชื่อเต็มของนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือชื่อในทางการค้าที่แสดงโดยลักษณะพิเศษและไม่เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง
- (๒) คำหรือข้อความอันไม่ได้เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรง และไม่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๓) กลุ่มของสีที่แสดงโดยลักษณะพิเศษ หรือตัวหนังสือตัวเลขหรือคำที่ประดิษฐ์ขึ้น
- (๔) ลายมือชื่อของผู้จดทะเบียนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของผู้จดทะเบียน หรือลายมือชื่อของ

บุคคลอื่นโดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว

(๕) ภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่นโดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจากบุพการี ผู้สืบสันดาน และคู่สมรสของบุคคลนั้น ถ้ามี แล้ว

(๖) ภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น

ชื่อ คำ หรือข้อความที่ไม่มีลักษณะตาม (๑) หรือ (๒) หากได้มีการจำหน่ายเผยแพร่ หรือโฆษณาสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจนแพร่หลายแล้วตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามหลักเกณฑ์นั้นแล้วก็ให้ถือว่า มีลักษณะเฉพาะ

กรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าของแอร์บัสหรือ A380 นี้ คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๓๖/๒๕๖๑ ซึ่งมีสาระดังนี้

โจทก์เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จำเลยเป็นกรมในรัฐบาล สังกัดกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและการเปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ โจทก์เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าและเครื่องหมายบริการคำว่า “A380” ซึ่งมีที่มาจากชื่อของเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่ที่ผลิตโดยบริษัทในเครือของโจทก์อักษรโรมัน “A” มาจากคำว่า “AIRBUS” ที่เป็นส่วนหนึ่งของชื่อเต็มนิติบุคคลของโจทก์ และเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วของโจทก์ทั้งในและต่างประเทศและตามด้วยตัวเลข ๓ ตัว อาทิ A300, A310, A320, A340, A350 เป็นต้น ต่อมา แอร์บัส เอส.เอ. ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า A380 สำหรับสินค้า เครื่องเล่นเกม ของเล่น อุปกรณ์ ยิมนาสติก และอุปกรณ์กีฬา ยานพาหนะจำลองย่อส่วนและชิ้นส่วนของสินค้าดังกล่าว อากาศยานจำลองย่อส่วนและเครื่องบิน

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม



จำลองย่อส่วนยานพาหนะของเล่น เครื่องร่อนซูชีพ เกมปริศนาไฟ จากนั้น แอร์บัส เอส.เอ.เอส. โอนสิทธิใน เครื่องหมายการค้าในคดีนี้ให้แก่โจทก์ นายทะเบียน เครื่องหมายการค้ามีหนังสือแจ้งให้โจทก์ส่งหลักฐานพิสูจน์ ลักษณะบ่งเฉพาะโดยให้โจทก์ส่งหลักฐานการแสดง ความแพร่หลายในการใช้เครื่องหมายนี้กับสินค้าที่ยื่นขอจดทะเบียน และให้โจทก์แก้ไขข้อบกพร่องอื่น ๆ โจทก์ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าครบถ้วน นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิจารณาแล้วมีคำสั่ง ปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ด้วย เหตุผลว่า ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา ๗ เพราะอักษร โรมันและตัวเลขอารบิก A380 เป็นอักษรธรรมดา มิได้ แสดงโดยลักษณะพิเศษและหลักฐานที่น่าเสนอแสดง การใช้เครื่องหมายการค้ากับเครื่องบินโดยสารเท่านั้น มิได้ มีการใช้กับสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียน นับว่ายังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเครื่องหมายดังกล่าวเป็นที่ รู้จักแล้วในประเทศ โจทก์อุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียน เครื่องหมายการค้าต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าพิจารณาแล้วมีคำวินิจฉัย อุทธรณ์ ยืนตาม คำสั่ง ปฏิเสธของ นายทะเบียน เครื่องหมายการค้า โจทก์เห็นว่าคำสั่งของนายทะเบียน เครื่องหมายการค้าและวินิจฉัยของคณะกรรมการ เครื่องหมายการค้าดังกล่าวไม่ชอบด้วยเหตุผลและ ข้อกฎหมาย โดยเห็นว่าเครื่องหมายการค้าตามคำขอของ โจทก์เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะที่ทำให้ ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้า ที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไป จากสินค้าอื่นตาม มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗ วรรคสอง (๓) มิได้ บัญญัติว่าตัวหนังสือและตัวเลขที่มีได้ประดิษฐ์ขึ้นจะไม่มี ลักษณะบ่งเฉพาะแต่อย่างใด หลักฐานที่โจทก์นำเสนอ แสดงได้ว่าเครื่องหมายการค้าคำว่า A380 มีลักษณะ บ่งเฉพาะจากการใช้แล้ว ให้จำเลยดำเนินการรับ จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ต่อไป หากจำเลย เพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามขอให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการ แสดงเจตนาของจำเลย

จำเลยให้การว่า เครื่องหมายการค้าที่โจทก์ขอ จดทะเบียนไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ เพราะอักษรโรมันและ ตัวเลขอารบิก A380 เป็นอักษรธรรมดา มิได้แสดงโดย

ลักษณะพิเศษ หลักเกณฑ์พิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะจากการ ใช้ต้องเป็นไปตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องหลัก เกณฑ์การพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา ๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๖ สำหรับหลักฐานที่โจทก์นำสืบ ลักษณะบ่งเฉพาะจากการใช้นั้นเป็นการแสดงการใช้ เครื่องหมายการค้ากับเครื่องบินโดยสารเท่านั้น มิได้มีการ ใช้กับสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียน ยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเครื่องหมายการค้าดังกล่าวเป็นที่ รู้จักแล้วในประเทศไทย จึงรับฟังไม่ได้ว่าเครื่องหมาย การค้าของโจทก์มีการใช้จนเป็นที่แพร่หลายแล้วอันจะถือ ได้ว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ที่โจทก์อ้าง ว่าโจทก์ได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านี้ในต่าง ประเทศก็เป็นเรื่องของกฎหมาย หลักเกณฑ์ และความเห็น ของเจ้าหน้าที่ของประเทศนั้น ๆ ในการพิจารณารับ จดทะเบียนไม่อาจนำมาเป็นเหตุให้นายทะเบียน เครื่องหมายการค้ารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ของโจทก์ คำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า และ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าดังกล่าว กระทำไปโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขอให้ ยกฟ้อง

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ กลางพิพากษาให้จำเลยดำเนินการรับจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าของโจทก์ตามคำขอต่อไป คำขออื่น นอกเหนือของโจทก์ให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมและ ค่าทนายความให้เป็นพับ

จำเลยอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศวินิจฉัย ปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลย มีว่า เครื่องหมายการค้าของโจทก์คำว่า “A380” มีลักษณะ บ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้หรือไม่ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์เบิกความประกอบบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นของพยานได้ความว่า เครื่องหมายการค้าของ โจทก์คำว่า “A380” มีที่มาจากชื่อของเครื่องบินโดยสาร ขนาดใหญ่ที่ผลิตโดยบริษัทในเครือบริษัทของโจทก์ โดยอักษร A มีที่มาจากอักษรโรมันคำว่า “AIRBUS” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชื่อเต็มนิติบุคคลของโจทก์ ที่จำเลย



อุทธรณ์ว่าเครื่องหมายการค้าของโจทก์คำว่า “A380” เป็นอักษรโรมันตัวพิมพ์ใหญ่และเลขอารบิกธรรมดาที่มีได้แสดงลักษณะพิเศษ ถือว่าเป็นตัวหนังสือ และตัวเลขที่มีได้ประดิษฐ์ขึ้นไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา ๗ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะได้แก่ เครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น และในมาตรา ๗ วรรคสอง บัญญัติว่า เครื่องหมายการค้าที่มีหรือประกอบด้วยลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้ ให้ถือว่ามิมีลักษณะบ่งเฉพาะ (๓) กลุ่มของสีที่แสดงโดยลักษณะพิเศษหรือตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำที่ประดิษฐ์ขึ้น สำหรับเครื่องหมายการค้าของโจทก์คำว่า “A380” เป็นการนำเอาตัวอักษรโรมัน ๑ ตัว คือ A และตัวเลขอารบิกอีก ๓ ตัว มาวางเรียงต่อกันในลักษณะธรรมดาทั่วไปโดยมิได้สร้างให้มีลักษณะพิเศษ แต่บทบัญญัติในมาตรา ๗ วรรคสอง (๓) บัญญัติให้เฉพาะแต่กลุ่มของสีเท่านั้นที่ต้องแสดงลักษณะพิเศษไม่รวมถึงตัวหนังสือหรือตัวเลขหรือคำที่ประดิษฐ์ขึ้น ดังนั้นเครื่องหมายการค้าของโจทก์คำว่า “A380” ที่ขอจดทะเบียนดังกล่าว จึงไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มคำ ตัวหนังสือหรือตัวเลขที่ประดิษฐ์ขึ้นซึ่งต้องแสดงโดยลักษณะพิเศษด้วยแต่อย่างใด เมื่อเครื่องหมายการค้าดังกล่าวนี้ โจทก์เป็นผู้คิดประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องหมายการค้าสำหรับรายการสินค้าของโจทก์ ประชาชนผู้บริโภคย่อมสามารถทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าตามคำขอจดทะเบียนของโจทก์แตกต่างไปจากสินค้าอื่น เครื่องหมายการค้าของโจทก์คำว่า A380 จึงมีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นพ้องด้วยในผลอุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น แต่การพิจารณารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งกำหนดขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าย่อมต้องดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนของโจทก์ต่อไปตามขั้นตอน

ต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นลำดับไป มิใช่กรณีที่จะบังคับให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ารับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้เลย ดังนั้น ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำเลยดำเนินการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ตามคำขอจึงไม่ถูกต้อง ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นสมควรแก้ไขให้ถูกต้อง

พิพากษาแก้เป็นว่าให้จำเลยดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ตามขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้ที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

เครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่ต้องจดทะเบียนจึงจะได้สิทธิโดยสมบูรณ์และใช้ยื่นต่อบุคคลอื่นได้ ทั้งเครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้ต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ ไม่มีลักษณะต้องห้าม และไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว

ประเด็นพิพาทในคดีนี้โจทก์ คือ บริษัทเจ้าของเครื่องหมายการค้า จำเลย คือ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ พิพาทกรณีจำเลยปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ด้วยเหตุผลว่า ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ เพราะอักษรโรมัน (A) และตัวเลขอารบิก (380) เป็นอักษรธรรมดามิได้แสดงโดยลักษณะพิเศษ ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ลักษณะบ่งเฉพาะหมายถึงลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น ซึ่งในคดีนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มคำ ตัวหนังสือหรือตัวเลขที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยลักษณะพิเศษแต่อย่างใด

ดังนั้นเครื่องหมายการค้า A380 จึงมีลักษณะบ่งเฉพาะอันพึงรับจดทะเบียนได้ เพียงแต่ให้จำเลย (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) ปฏิบัติตามขั้นตอนเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของโจทก์ให้ถูกต้องต่อไป



เข้า...ฎีกาเดิน



คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๖๔/๒๕๕๗

(เป็นปลอม (สิ่งเทียมอาวุธปืน) ไม่ใช่อาวุธโดยสภาพจึงไม่อาจมีความผิดฐานพาหรือมีอาวุธติดตัวไปได้ และเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยซึ่งศาลมีอำนาจวินิจฉัยถึงจำเลยอื่นที่ไม่ได้ฎีกาด้วย)

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง, ๒๑๓, ๒๒๕

ป.อ. มาตรา ๑ (๕), ๓๔๐ วรรคแรก, ๓๔๐ วรรคสอง, ๓๗๑

พ.ร.บ. อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๕)

เมื่ออาวุธปืนของกลางเป็นสิ่งเทียมอาวุธปืนตาม พ.ร.บ. อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๕) ที่ทำเลียนแบบปืนพกอัตโนมัติ จึงถือไม่ได้ว่าสิ่งเทียมอาวุธปืนเป็นอาวุธโดยสภาพตามความหมายของบทนิยามในมาตรา ๑ (๕) แห่ง ป.อ. การพาส่งสิ่งเทียมอาวุธปืนไปในเมืองหรือทางสาธารณะจึงไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ ทั้งไม่ถือว่ากระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง คงเป็นความผิดตามมาตรา ๓๔๐ วรรคแรก เท่านั้น แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๕ ไม่ได้ฎีกาในประเด็นนี้ก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕ และมีอำนาจวินิจฉัยไปถึงจำเลยที่ ๒ ซึ่งไม่ได้ฎีกาขึ้นมาด้วย เนื่องจากเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดีตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕

(สวัสดิ์ สุรวฒนานันท์ - รัชพันธ์ ประพุทธนิตสาร - สรศักดิ์ วาจาสิทธิศิลป์)

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**
เบญญา อยู่ประเสริฐ,
สิทธิพย์ ไทยมงคล***

ข้อสังเกต : ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำความผิดแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ...” แสดงให้เห็นเจตนาของกฎหมายว่ามุ่งเอาผิดแก่ผู้ร่วมปล้นทรัพย์ทุกคน เพราะผู้กระทำความผิดที่มีอาวุธปืนไปด้วย อาจใช้อาวุธนั้นทำร้ายผู้เสียหายได้ แม้จำเลยจะรู้หรือไม่ว่าพวกของจำเลยมีอาวุธปืน จำเลยก็ต้องมีความรับผิดชอบตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง (ฎ. ๔๓๙๘/๒๕๕๕), เช่นเดียวกับความในมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ที่บัญญัติว่า “ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำให้โดย ฯลฯ ใช้ปืนยิง ฯลฯ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษ ฯลฯ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ ๑ ใช้ปืนยิงในการปล้นทรัพย์ จำเลยที่ ๒ จึงต้องมีความผิดตามบทบัญญัติในวรรคสี่ของมาตรา ๓๔๐ ด้วย (ฎ. ๗๗๕๐/๒๕๔๘), แต่ถ้าจำเลยใช้ปืนยิงแต่ปืนไม่ลั่น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการปล้นทรัพย์โดยใช้ปืนยิง คงมีความผิดฐานพยายามปล้นทรัพย์โดยมีอาวุธติดตัวไปด้วย ตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสอง เท่านั้น (เทียบนัย ฎ. ๓๖๒๗/๒๕๓๕)

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (น.บ.ท. ๓๘)

** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา (น.บ.ท. ๔๒)

*** ผู้พิพากษาประจำศาล



สำหรับ ฎ. ๖๘๖๔/๒๕๕๗ ข้างต้น เมื่อป็นของกลางเป็นสิ่งเทียบอาวุธปืนที่ได้ทำเลียนแบบปืนพกออโตเมติกไมโซอาวุธโดยสภาพ จึงไม่อาจมีความผิดฐานพาหรือมีอาวุธติดตัวไปได้ และถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยซึ่งศาลมีอำนาจวินิจฉัยถึงจำเลยอื่นที่มีได้ฎีกาด้วย ทั้งนี้ ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยว่าเป็น “ปัญหาข้อกฎหมาย” ที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยดังคดีข้างต้น เช่น ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังไม่ได้ว่ามีกรกระทำคามผิดฐานปล้นทรัพย์ จึงลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในความผิดฐานปล้นทรัพย์ไม่ได้อันเป็นเหตุในลักษณะคดีแม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ได้ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในข้อหาดังกล่าวได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕ (ฎ. ๑๒๐๑/๒๕๕๓), การกระทำของจำเลยที่ ๑ ไม่เป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายและลักทรัพย์อันเป็นเหตุในลักษณะคดีย่อมมีผลถึงจำเลยอื่นที่ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๑ ด้วย ตาม ป.อ. มาตรา ๘๘ แม้จำเลยอื่นจะมีได้ฎีกาขึ้นมาศาลฎีกาก็มีอำนาจพิพากษาถึงจำเลยอื่นได้ (ฎ. ๕๘๓๘/๒๕๕๑), การกระทำของจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นฟังมานั้นเป็นความผิดตามฟ้องหรือไม่ (ฎ. ๗๖๗๓/๒๕๕๑, ๘๗๓๑/๒๕๕๔), ศาลชั้นต้นรับฟังพยานหลักฐานนอกสำนวนหรือนอกฟ้อง (ฎ. ๙๗๔/๒๕๓๔, ๑๑๗๓/๒๕๓๐, ๑๙๑๗/๒๕๒๙), ศาลไม่ลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ ; แต่ ฎ. ๔๗๒/๒๕๓๙ ปัญหาว่าสมควรลดมาตราส่วนให้จำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๗๖ หรือไม่ เป็นการได้เสียดุลพินิจศาล เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

สำหรับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดเป็น “เหตุลักษณะคดี” (ตาม ป.อ. มาตรา ๘๘) ที่ต้องฟังข้อเท็จจริงถึงจำเลยคนอื่นและต้องพิพากษาลอดไปถึงจำเลยอื่นที่มีได้อุทธรณ์หรือฎีกาด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๓ ประกอบมาตรา ๒๒๕ เช่น ปัญหาว่าการกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทหรือหลายกรรม (ฎ. ๕๙๗๖/๒๕๕๕, ๔๐๗๓/๒๕๕๕, ๑๗๔๕/๒๕๓๕), กระทำผิดฐานเป็นช่องโงะเพื่อจะไปปล้นทรัพย์ เป็นกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษฐานปล้นทรัพย์อันเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด (ฎ. ๔๕๔๘/๒๕๕๐), จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เมื่อเป็นเหตุในลักษณะคดี ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาถึงจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ด้วยแม้มิได้ฎีกา (ฎ. ๒๑๗๑/๒๕๕๑), พยานหลักฐานรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้องหรือยกประโยชน์แห่งความสงสัยตามสมควรให้จำเลย (ฎ. ๔๒๗๑๒๕๕๑, ๒๐๘๑/๒๕๓๐, ๑๒๐๒/๒๕๐๙), ฟังว่าไม่ได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริง เช่น ไม่มีความผิดฐานมีเมฆแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ย่อมไม่อาจกระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนได้ (ฎ. ๔๙๗๘/๒๕๕๖) เชื้อที่จำเลยร่วมกันออกไม่ลงวันที่ออกเช็ค (ฎ. ๘/๒๕๓๖), เหตุรอกการลงโทษในส่วนที่เป็นเหตุลักษณะคดี เช่น สภาพแห่งความผิดไม่ร้ายแรง (ฎ. ๗๒๑๔/๒๕๓๗) ราคาทรัพย์ที่ถูกลักไปไม่สูงนัก (ฎ. ๘๕๐๓/๒๕๔๐), กำหนดโทษจำเลยที่ได้บรรเทาผลร้ายให้เหมาะสมกับความผิดและรอกการลงโทษไปถึงตัวการฯ (ฎ. ๒๔๒๖/๒๕๕๐), อำนาจฟ้องหรือยื่นอุทธรณ์เกินกำหนดระยะเวลา (ฎ. ๙๑๗๙/ ๒๕๔๗, ๓๔๑๒/๒๕๔๓)

การมีกรรมสิทธิ์ใน Bitcoin

ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๒ บิตคอยน์ (bitcoin) ซึ่งเงินตราอิเล็กทรอนิกส์สกุลหนึ่ง (electronic currency) ได้ถือกำเนิดขึ้น^๑ เงินสกุลนี้จึงมีลักษณะแตกต่างจากเงินตราแบบเดิมที่เคยมีมา (traditional money) เพราะมันไม่ถือกำเนิดขึ้นจากวัตถุมีรูปร่าง (tangible things) นอกจากนี้ บิตคอยน์ยังถูกออกแบบมาเพื่อลดบทบาทของบุคคลที่สาม (mediators) อีกด้วย^๒ และจากคุณสมบัติของบิตคอยน์ที่กล่าวมาข้างต้นจึงมักจะมีคำถามในทางกฎหมายเกี่ยวกับบิตคอยน์ ๒ ประเด็นหลัก เช่น บทความของ Kelvin Low และ Ernie Teo เรื่อง *“Bitcoin and other cryptocurrencies as property?”* ได้เขียนไว้ในบทนำบางส่วนไว้ว่า *“Most legal analyses have focus on regulation rather than a study of the legal nature of a right to bitcoin. While there are admittedly important questions relating to regulation and classification, the question of a bitcoin holder’s private law right to this novel is equally significant...”* อย่างไรก็ตามนี้ให้ความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับความสามารถมีทรัพย์สินเหนือบิตคอยน์ เนื่องจากทรัพย์สิน (property rights) มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งต้องมีสิ่งที่เป็นรูปธรรมมารองรับ (object of property rights)^๓ แต่บิตคอยน์ไม่ได้เป็นวัตถุที่มีรูปร่างจึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่าบุคคลผู้ที่มีบิตคอยน์ไว้ในความครอบครอง (bitcoin holder) จะสามารถมีกรรมสิทธิ์เหนือบิตคอยน์ได้หรือไม่ และเพื่อตอบสนองข้อสงสัยเบื้องต้นจึงได้แบ่งเนื้อหาบทความออกเป็น ๓ ส่วนประกอบด้วย ๑. สารบัญประการเกี่ยวกับบิตคอยน์ ๒. หลักกฎหมายว่าด้วยกรรมสิทธิ์และการแสดงออกซึ่งกรรมสิทธิ์ และ ๓. การมีกรรมสิทธิ์เหนือบิตคอยน์

๑. สารบัญประการเกี่ยวกับบิตคอยน์

สกุลเงินบิตคอยน์ถูกสร้างขึ้นโดย Satoshi Nakamoto ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙ โดยวัตถุประสงค์ของระบบถูกออกแบบมา

เพื่อที่จะลดบทบาทคนกลาง (mediators) ไม่ว่าในฐานะผู้ผลิตเงินหรือผู้เกี่ยวข้องกับการโอนเงิน เช่น รัฐบาล หรือธนาคาร ดังนั้น การผลิตหรือการขุด (mining) บิตคอยน์ไม่จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐ หรือบุคคลที่สามไม่สามารถควบคุมหรือแทรกแซงการทำธุรกรรมทางการเงินได้ (transaction) เพราะการจ่ายเงินบิตคอยน์เป็นการจ่ายเงินโดยตรงระหว่างผู้รับโอนเงินกับผู้โอนเงิน (peer-to-peer)^๔ ซึ่งการเข้าถึงระบบของบิตคอยน์สามารถเข้าถึงผ่านคอมพิวเตอร์เครื่องใดก็ได้ ถ้าบุคคลที่ต้องการเข้าถึงนั้นได้ลงทะเบียนเพื่อเข้าใช้งานระบบไว้แล้ว ซึ่งระบบได้แบ่งการเข้าถึงไว้ ๒ ระดับ ระดับแรกเป็นการเข้าถึงระบบเพื่อตรวจสอบข้อมูล ระดับที่สองเป็นการเข้าถึงระบบเพื่อทำธุรกรรมซึ่งต้องมีรหัสผ่านเข้าไปยังกระเป๋าอิเล็กทรอนิกส์ (electronic wallet) ก่อนที่จะทำการโอนบิตคอยน์ให้แก่ผู้รับ นอกจากนี้ ธุรกรรมทางการเงินที่ใช้บิตคอยน์จะถูกบันทึกในทะเบียนสาธารณะที่เรียกว่า “Blockchain” ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลที่ข้อมูลสามารถแชร์ไปได้เหมือนห่วงโซ่แต่ยังสามารถปกป้องข้อมูลได้อย่างปลอดภัยและน่าเชื่อถือ แม้ไม่มีศูนย์กลางการจัดเก็บข้อมูล อีกทั้งยังเป็นระบบที่ปราศจากการแทรกแซงไม่ว่าจากโดยคนกลางหรือเจ้าหน้าที่รัฐ^๕

๒. หลักกฎหมายว่าด้วยกรรมสิทธิ์ และการแสดงออกซึ่งกรรมสิทธิ์

ทรัพย์สินมีลักษณะเป็นนามธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีบางสิ่ง (things) ที่ใช้เป็นสิ่งสะท้อนความมีอยู่ของทรัพย์สิน ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ยังสรุปว่า ต้องเป็นสิทธิเหนือ “วัตถุสิ่งของ” (things) ซึ่งหมายถึงวัตถุที่มีตัวตนและไม่ใช้บุคคล (impersonal tangible objects)^๖ เมื่อกรรมสิทธิ์เป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งจึงต้องมีสิ่งสะท้อนกรรมสิทธิ์เช่นเดียวกับทรัพย์สินอื่น และสิ่งสะท้อนกรรมสิทธิ์ได้ต้องเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรม ประการถัดมา ทรัพย์สินนั้นสามารถบังคับเข้ากับตัวทรัพย์สินได้โดยตรงและใช้อ้างยันบุคคล

* ศุภกร ชมศิริ อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, น.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, LL.M. University of Aberdeen (คำแปลและตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษจาก <http://www.ldoceonline.com> และ <https://dict.longdo.com>)

^๑ Devor Macek and Dino Alagic, Comparisons of Bitcoin Cryptosystem with Other Common Internet Transaction System by AHP Technique. JJOS, Vol 41, No. 1 (2017) p.72 - 73

^๒ Kelvin Low and Ernie Teo, Bitcoin and Other Cryptocurrencies as property?, Law, Innovation and Teachnology, 2017, Vol. 9, No.2 p. 245

^๓ อานนท์ มาเม้า, กฎหมายทรัพย์สิน:ความรู้พื้นฐานทางความคิด หลักทั่วไป และบทเบ็ดเสร็จทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ ๒) (กรุงเทพฯ:บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๖๐), หน้า ๒๘

^๔ Devor Macek and Dino Alagic, Comparisons of Bitcoin Cryptosystem with Other Common Internet Transaction System by AHP Technique. JJOS, Vol 41, No. 1 (2017) p.72 - 73

^๕ Devor Macek and Dino Alagic, Comparisons of Bitcoin Cryptosystem with Other Common Internet Transaction System by AHP Technique, p.72 - 73

^๖ อานนท์ มาเม้า, กฎหมายทรัพย์สิน:ความรู้พื้นฐานทางความคิด หลักทั่วไป และบทเบ็ดเสร็จทั่วไป, หน้า ๓๒ และ อานนท์ มาเม้า, กรรมสิทธิ์, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, ๒๕๖๐), หน้า ๘๙ - ๙๓

ทั่วไปได้ แต่บุคคลสิทธิ คือสิทธิของบุคคลที่เหนือบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง^๗ นอกจากนี้ การแสดงออกซึ่งสิทธิในความเป็นเจ้าของยังสามารถแบ่งได้ ๒ ช่องทางขึ้นอยู่กับประเภทของทรัพย์สิน ๑. การแสดงความเป็นเจ้าของผ่านระบบทะเบียน (registration) ๒. การแสดงออกความเป็นเจ้าของไม่ผ่านระบบทะเบียน โดยสังหาริมทรัพย์ทั่วไปไม่จำเป็นต้องอาศัยระบบทะเบียนในการแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของ เพราะมีได้นำมาตรา ๑๒๙๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้โดยอนุโลม ในขณะที่สังหาริมทรัพย์บางชนิดและอสังหาริมทรัพย์ต้องอาศัยระบบทะเบียน^๘

๓. การมีกรรมสิทธิเหนือบิตคอยน์

แม้ว่าบิตคอยน์จะเป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง แต่ก็สามารถสรุปได้ว่าบุคคลที่มีบิตคอยน์ (bitcoin holders) เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิเหนือบิตคอยน์ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ ประการแรก การเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งโอนบิตคอยน์แตกต่างจากการโอนเงินผ่านธนาคาร โดยการโอนเงินผ่านธนาคารเป็นการโอนที่ผู้โอนเป็นเจ้าของธนาคารและเรียกร้องให้ธนาคารซึ่งเป็นลูกหนี้ (debtors or obligators) โอนเงินไปยังบุคคลที่สาม คือ ผู้รับโอน แต่กรณีบิตคอยน์ ผู้โอนไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องจากใครให้โอนเงิน เพราะเป็นระบบที่ต้องการตัดคนกลางออกจากระบบ ดังนั้น การที่โอนบิตคอยน์ผู้โอนต้องมีอำนาจเหนือบิตคอยน์นั้นโดยตรงซึ่งอำนาจดังกล่าวมีลักษณะอย่างเดียวกันกับทรัพย์สิน ประการถัดมา แม้บิตคอยน์จะไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางกาย แต่ข้อมูลที่แสดงว่าใครมีบิตคอยน์จำนวนเท่าใดก็มักจะถือได้ว่าเป็นวัตถุ (things) ที่รองรับทรัพย์สินได้ เพราะคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปสามารถใช้ประสาทสัมผัสทางตาให้ความหมายกับข้อมูลเกี่ยวกับบิตคอยน์ดังกล่าวได้ และมีความเข้าใจตรงกันได้ ประการสุดท้าย บิตคอยน์แสดงออกความเป็นเจ้าของผ่านระบบทะเบียนเช่นเดียวกับการแสดงออกความเป็นเจ้าของเหนืออสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์พิเศษ ซึ่งแม้ไม่มีบุคคลที่สามทำหน้าที่บันทึกทะเบียน แต่มีระบบ blockchain ที่คอยทำหน้าที่จัดการทางทะเบียนแทน

คำศัพท์ที่น่าสนใจ

ในบทความนี้ แม้คำศัพท์ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สินและหนี้บางส่วน หลักการพื้นฐานในการศึกษาภาษาอังกฤษก็ยังคงเป็นการรู้จักประเภทของคำ และการพยายามทำความเข้าใจแนวคิดเรื่องคำศัพท์ที่มีรากศัพท์เดียวกัน

debt (n.) แปลว่า 1. a sum of money that a person or organization owes จำนวนหนี้สิน, หนี้ ตัวอย่างเช่น She had debts of over 100,000 baht 2. when you owe money to someone ภาวะที่เป็นหนี้สิน ตัวอย่างเช่น Nearly half the students said they were in debt.

debtor (n.) แปลว่า a person, group, or organization

that owes money ลูกหนี้ OPP creditor เจ้าหนี้ ตัวอย่างเช่น The judicial system now had to protect creditors instead of debtors.

mediate (v.) แปลว่า to try to end a quarrel between two people, groups, countries etc โกล่เกลี่ย ทำให้ตกลงกันได้ เป็นสื่อกลาง ตัวอย่างเช่น The court was set up to mediate in civil disputes.

mediator (n.) แปลว่า a person or organization that tries to end a quarrel between two people, groups, countries etc by discussion ผู้เป็นสื่อกลาง ผู้ไกล่เกลี่ย ตัวอย่างเช่น There is also an independent service with trained mediators, most of them solicitors.

person (n) แปลว่า 1. a human being, especially considered as someone with their own particular character 2. someone who is not known or not named บุคคล

personal (adj.) แปลว่า 1. belonging or relating to one particular person, rather than to other people or to people in general ส่วนตัว ส่วนบุคคล เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนตัว OPP **impersonal** (adj.) แปลว่า ที่ไม่เกี่ยวกับบุคคล

property (n.) the thing or things that someone owns ทรัพย์สิน

register (v) to put someone's or something's name on an official list ลงทะเบียน ตัวอย่างเช่น The baby's birth was registered this morning.

registration (n) the act of recording names and details on an official list การลงทะเบียน ตัวอย่างเช่น the registration of motor vehicles.

regulate (v.) แปลว่า to control an activity or process, especially by rules วางระเบียบ ตัวอย่างเช่น strict rules regulating the use of chemicals in food.

regulation (n.) แปลว่า an official rule or order ข้อบังคับ ระเบียบ ตัวอย่างเช่น There seem to be so many rules and regulations these days.

regulatory (adj.) แปลว่า a regulatory authority has the official power to control an activity and to make sure that it is done in a satisfactory way ซึ่งควบคุมบังคับ ตัวอย่างเช่น New drugs have been approved by the regulatory authority.

tangible (adj.) แปลว่า 1. clear enough or definite enough to be easily seen or noticed 2. if something is tangible, you can touch or feel it. สิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ OPP **intangible**

^๗ อานนท์ มาเฝ้า, กฎหมายทรัพย์สิน: ความรู้พื้นฐานทางความคิด หลักทั่วไป และบทเบ็ดเสร็จทั่วไป, หน้า ๙๖-๑๒๒

^๘ อานนท์ มาเฝ้า, กรรมสิทธิ์, หน้า ๙๓ - ๑๐๕



การอุปการะเลี้ยงดู และอำนาจปกครองบุตร



ทีปกร โกมลพันธ์พร*
ผศ. ณัชชญา ทองจันทร์**

ความมั่นคงในชีวิตสมรส (Marital Stability) ล้วนเป็นเป้าหมายของคู่สมรสทุกคู่ แต่ด้วยปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางสังคม รูปแบบการดำเนินชีวิต และทัศนคติในการครองคู่ อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส ผลที่ตามมา คือ อัตราความเสี่ยงที่จะล้มเหลวในชีวิตครอบครัวและอัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับบุตรตามมา

สำหรับเรื่องบุตรนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติกฎหมายไว้หลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการอุปการะเลี้ยงดูและอำนาจปกครองบุตร เพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือและก่อให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ให้บุตรได้รับความคุ้มครอง อุปการะเลี้ยงดู และอยู่ในความปกครองอย่างเหมาะสม บทความนี้จะแสดงให้เห็นถึงแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูและอำนาจปกครองบุตร กล่าวคือ

๑. บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๔ และบุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๓ ดังนั้น หน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูระหว่างบิดาและบุตร กฎหมายจึงจำกัดไว้เฉพาะบิดาและบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น เพราะฉะนั้น แม้จะเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว ก็ไม่มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดา และในกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดให้บิดาถึงแก่ความตาย บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วก็ไม่ไม่มีสิทธิเรียกค่าชดเชยอุปการะจากผู้กระทำละเมิด

มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๐๙/๒๕๔๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม กำหนดให้ผู้กระทำละเมิดในกรณีทำให้เขาถึงตายรับผิดชอบต่อบุคคลที่ต้องขาดไร้อุปการะเฉพาะกรณีผู้ตายมีหน้าที่อุปการะตามกฎหมายเท่านั้น แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๓ และมาตรา ๑๕๖๔ ซึ่งบัญญัติให้บุตรและบิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูกันนั้น หมายถึงบุตรและบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้บิดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรนอกกฎหมายแต่ประการใด ดังนั้น แม้บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วจะเป็นทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิรับมรดกของบิดาได้ แต่ก็ไม่มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดา บุตรนอกกฎหมายจึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกค่าอุปการะจากผู้กระทำละเมิดให้บิดาตนถึงแก่ความตาย

๒. หน้าที่ของบิดามารดาที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๔ นั้น จำกัดเฉพาะบุตรผู้เยาว์ หรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะแล้ว แต่ทุพพลภาพไม่สามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ ดังนั้น แม้บุตรจะมีอายุเพียง ๑๗ ปี แต่ก็อาจบรรลุนิติภาวะได้ด้วยการสมรส ซึ่งทำให้หน้าที่ของบิดามารดาที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรสิ้นสุดลง มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๐๐/๒๕๕๗ หน้าที่ของบิดามารดาที่ต่ออุปการะเลี้ยงดูบุตรนั้นให้กระทำขณะเป็นผู้เยาว์ หรือหากต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรที่

* อัยการผู้ช่วย, ผู้ช่วยบรรณาธิการจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา, ผู้เขียนหนังสือ “คู่มือฎีกาสำคัญกฎหมายลักษณะครอบครัว - มรดก”, นบ., นบท., LL.M. in International Commercial Law, University of Leicester, LL.M. in Tax Law, Queen Mary University of London, อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดภูเก็ต

** ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายบริหาร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, นบ., นบท., นม.



บรรลุนิติภาวะก็เฉพาะที่ทุพพลภาพหาเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๔ แสดงว่าการอุปการะเลี้ยงดูบุตรต้องกระทำจนถึงบุตร บรรลุนิติภาวะ ซึ่งอาจบรรลุนิติภาวะได้ทั้งการสมรส เมื่ออายุ ๑๗ ปีบริบูรณ์ หรือมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ การที่ศาลล่างกำหนดค่าอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ให้จำเลย ซึ่งเป็นบิดาชำระเป็นช่วงระยะเวลาจนถึงบุตรผู้เยาว์ อายุ ๒๐ ปีนั้น จึงไม่ถูกต้อง เห็นควรแก้ไขให้จำเลย ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูจนกว่าบุตรผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะ ส่วนการที่จำเลยฎีกาอ้างว่ามีภาระค่าใช้จ่าย มาก มีหนี้สิน และต้องเลี้ยงดูบุตรที่เกิดกับภริยาที่ จดทะเบียนสมรสอีก ๓ คน เพื่อขอลดค่าอุปการะเลี้ยงดู นั้น ล้วนเป็นเหตุส่วนตัวของจำเลยไม่เป็นเหตุให้ยก ขึ้นอ้าง และถ้าหากเป็นเช่นนั้นจำเลยสามารถยื่นคำร้อง ขอต่อศาลให้ปรับเปลี่ยนแก้ไขได้ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๓๙ และพระราช บัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๕๕ บัญญัติว่า ในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้องตลอดจน การดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีครอบครัวเพื่อ เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ให้ได้รับยกเว้น ไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาลและค่าฤชาธรรมเนียม คดีนี้ มีประเด็นในชั้นอุทธรณ์เพียงเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดู ดังนั้น การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ค่าฤชาธรรมเนียม ชั้นอุทธรณ์เป็นพับจึงไม่ชอบ เห็นควรให้ยกคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ที่สั่งดังกล่าวเสีย

๓. กรณีที่สามีภริยาประสงค์จะหย่ากัน และ ภริยากำหนดข้อตกลงสละสิทธิที่จะเรียกค่าอุปการะ เลี้ยงดูบุตรจากสามี ข้อตกลงในส่วนนี้ไม่อาจบังคับได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๔๑ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๗๙๑/๒๕๕๖ โจทก์กับ จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันตาม บันทึบข้อตกลงในสำเนารายงานประจำวันว่าโจทก์จะ ไม่เรียกร้องค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยอีกซึ่งมีลักษณะ เป็นการสละสิทธิที่จะเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรขัดต่อ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๘/๔๑ ข้อตกลงในส่วนนี้จึงใช้บังคับมิได้ จำเลยยังมีหน้าที่ต้อง

อุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรผู้เยาว์ทั้งสอง ๔. กรณีบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะจะต้องอยู่ ภายใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๖ แต่หาก จะกำหนดให้อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดานั้น จะต้องเป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๖ วรรคสอง ดังนั้น แม้ศาลจะสั่งให้อำนาจ ปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดาแต่เพียงผู้เดียว ก็ไม่ ถือว่าเป็นกรณีที่ศาลเพิกถอนอำนาจปกครองบุตรของ อีกฝ่ายที่ศาลไม่ได้สั่งให้บุตรอยู่ในอำนาจปกครอง มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๑๕๖/๒๕๖๐ เด็กชาย ป. อยู่อาศัยกับโจทก์ (มารดา) ที่ประเทศออสเตรเลียด้วยความอบอุ่นจนประสงค์จะอยู่กับโจทก์ ทั้งได้รับการ ศึกษาเล่าเรียน หากจะให้อยู่กับโจทก์ต่อไปย่อมได้รับ การศึกษาต่อเนื่อง ตีกันว่าจะอยู่กับจำเลย (บิดา) ที่ คัดค้านการอยู่ในประเทศออสเตรเลียต่อไปของบุตร ผู้เยาว์ และประสงค์จะพาบุตรผู้เยาว์กลับมาศึกษาต่อ ในประเทศไทยอันจะทำให้การศึกษาขาดตอนไม่ ต่อเนื่อง ทั้งนี้ แม้ศาลจะให้โจทก์มีอำนาจปกครองบุตร ผู้เยาว์แต่เพียงผู้เดียวก็มีได้เป็นการเพิกถอนอำนาจ ปกครองของจำเลยแต่อย่างใด เพราะตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ภายใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา” แต่ก็มีข้อยกเว้นตาม บทบัญญัติมาตรา ๑๕๖๑ ประกอบมาตรา ๑๕๖๖ วรรค สอง (๕) ให้อำนาจศาลที่จะใช้ดุลพินิจสั่งให้บิดาหรือ มารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรแต่เพียงผู้เดียวได้ หากผู้ใช้อำนาจปกครองประพฤตินไม่สมควรหรือภายหลังพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง ประโยชน์และความผาสุกของผู้เยาว์เป็นสำคัญโดยไม่ ถือว่าเป็นการสั่งเพิกถอนอำนาจปกครองของผู้ใช้อำนาจปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘๒ วรรคหนึ่ง

๕. การเพิกถอนอำนาจปกครองบุตรนั้น จะต้อง เป็นกรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘๒ เท่านั้น กล่าวคือ ต้องมีเหตุแห่งการเพิก ถอนจากการใช้อำนาจปกครองเกี่ยวแก่ตัวผู้เยาว์โดย

มิชอบหรือประพฤดิชั่วร้ายเท่านั้น มีคำพิพากษาฎีกา วินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๕/๒๕๖๐ การที่โจทก์ ทั้งสอง (บิดามารดาผู้เยาว์) ไม่มาดูแลเอาใจใส่ผู้เยาว์ ไม่ช่วยค่าอุปการะเลี้ยงดู และไม่มาเยี่ยมผู้เยาว์ตาม สมควร ทำให้ผู้เยาว์แม้รู้ว่าโจทก์ทั้งสองเป็นบิดามารดา แต่ไม่รู้สึกรู้ว่ามีความสัมพันธ์อบอุ่นใกล้ชิด ตรงกันข้าม กลับหวาดกลัวที่จะต้องไปอาศัยอยู่กับโจทก์ทั้งสอง ยิ่งกว่านั้นการที่โจทก์ที่ ๒ ใช้กำลังหักหาญแย่งชิงตัว ผู้เยาว์ ทำให้ผู้เยาว์ตกใจหวาดกลัว เครียด และวิตกกังวล จะต้องไปอยู่กับโจทก์ทั้งสอง อาการผิดปกติทางจิตใจ แสดงออกให้เห็นได้ทางพฤติกรรม มีโอกาสที่จะพัฒนา ไปสู่โรคทางจิตเวช จำเป็นต้องจัดการแก้ไขให้สภาพการ ใช้ชีวิตของผู้เยาว์กลับสู่สภาวะปกติ โดยให้ผู้เยาว์ได้อยู่ อาศัยในที่ที่เหมาะสม การกระทำดังกล่าวของโจทก์ทั้งสอง เป็นการใช้อำนาจปกครองเกี่ยวกับตัวผู้เยาว์โดย มิชอบ แม้ญาติของผู้เยาว์หรืออัยการไม่ได้ร้องขอ ศาล มีอำนาจถอนอำนาจปกครองบางส่วนของโจทก์ทั้งสอง ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๒ วรรคหนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงความผาสุกของ ผู้เยาว์แล้ว จึงเห็นสมควรให้ถอนอำนาจปกครองของ โจทก์ทั้งสองเฉพาะที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของ ผู้เยาว์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๗ (๑) และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่อาศัยของผู้เยาว์ ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๕ วรรคหนึ่ง

๖. กรณีบิดามารดาหย่าร้างกันและมีข้อตกลง ให้อำนาจปกครองอยู่กับมารดาเท่านั้น ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖๖ (๖) เมื่อ มารดาถึงแก่ความตาย อำนาจปกครองผู้เยาว์จะกลับ มาอยู่ที่บิดา ดังนั้น เมื่อผู้เยาว์ยังคงมีบิดาซึ่งมิได้ถูกถอน อำนาจปกครอง ศาลจะตั้งบุคคลอื่นเป็นผู้ปกครอง ผู้เยาว์ไม่ได้ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๖๓/๒๕๔๔ ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๕ วรรคหนึ่ง ให้ตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ได้เฉพาะกรณีผู้เยาว์ไม่มีบิดา มารดาหรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง การที่

มารดาตาย ส่วนบิดายังมีชีวิตอยู่และมีได้ถูกถอนอำนาจ ปกครอง แม้บิดามารดาจะจดทะเบียนหย่าโดยตกลงให้ มารดาเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์แต่ฝ่ายเดียว ก็เป็นเรื่องการ ตกลงตามมาตรา ๑๕๒๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๕๖๖ วรรคสอง (๖) เท่านั้น มิใช่เป็นกรณีที่บิดาถูก ถอนอำนาจปกครองเพราะการจะถอนอำนาจปกครอง จะต้องมิเหตุตามมาตรา ๑๕๕๒ และเป็นอำนาจของ ศาล ดังนั้น เมื่อมารดาของผู้เยาว์ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจ ปกครองแต่ผู้เดียวตามที่ตกลงขณะจดทะเบียนหย่า ถึงแก่กรรม อำนาจปกครองผู้เยาว์จึงกลับมาอยู่กับบิดา ฝ่ายเดียวตามมาตรา ๑๕๖๖ วรรคสอง (๑) เมื่อผู้เยาว์ ยังมีบิดาซึ่งยังไม่ถูกถอนอำนาจปกครอง จึงไม่อาจ ตั้งผู้ปกครองได้ ผู้ร้องซึ่งเป็นน้าผู้เยาว์จึงไม่มีสิทธิยื่น คำร้องขอให้ตั้งผู้ปกครอง ส่วนกรณีตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕๒ ที่ให้อำนาจ ศาลถอนอำนาจปกครองได้โดยลำพังไม่ต้องให้ผู้ใด ร้องขอหากมิเหตุตามบทบัญญัติดังกล่าว คดีนี้แม้ผู้ร้อง ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ แต่เมื่อ ความปรากฏต่อศาลว่าบิดาของผู้เยาว์ถูกคุมขังอยู่ใน เรือนจำเกี่ยวกับการจำหน่ายยาเสพติดและไม่ได้ อุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์ โดยให้อยู่ในความดูแลของผู้ร้อง ถือได้ว่าบิดาประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรงและใช้อำนาจ ปกครองแก่ตัวผู้เยาว์โดยมิชอบ ศาลจึงมีอำนาจ พิพากษาให้ถอนอำนาจปกครองบิดาผู้เยาว์ และเมื่อ ผู้เยาว์ไม่มีผู้ใช้อำนาจปกครองเนื่องจากมารดาตายและ บิดาถูกถอนอำนาจปกครอง ประกอบกับผู้เยาว์อยู่ใน ความอุปการะเลี้ยงดูของผู้ร้องตลอดมา ทั้งบิดาผู้เยาว์ ยินยอมให้ผู้ร้องเป็นผู้ปกครอง ศาลจึงตั้งผู้ร้องเป็น ผู้ปกครองผู้เยาว์ได้

สุดท้ายนี้ แม้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาจะ สิ้นสุดลงด้วยการหย่าร้างก็ตาม แต่สายสัมพันธ์และ ความรักระหว่างบิดามารดาที่มีต่อบุตรยังคงมีอยู่บุตร ทุกคนหากเรียกร้องได้ คงไม่มีใครต้องการที่จะอยู่กับ บิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวคนหนึ่ง แต่ครอบครัวที่ สมบูรณ์มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันพร้อมหน้าพร้อมตา ต่างหาก คือ ความสุขของครอบครัวที่แท้จริง ดังคำกล่าวที่ว่า “สุขใดไม่เท่า พ่อแม่ลูก ได้อยู่พร้อมกัน”



ข้อสอบพร้อมรศคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ

ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙

วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์การอัยการและ
พนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค กฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายภาษีอากร

หรือกฎหมายแรงงาน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายการชำระระหว่างประเทศ

วันอาทิตย์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐

คำถาม ๘ ข้อรวม ๘๐ คะแนนเวลาตอบ ๓ ชั่วโมง ๒๐ นาที (๑๔.๐๐ - ๑๗.๒๐ นาฬิกา)

ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ข้อ ๕ นายสมคิดเป็นพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. ตำแหน่งนักวิชาการประชาสัมพันธ์ ไม่ได้มีหน้าที่ขับรถยนต์ ได้รับมอบหมายจากนายกองคการ บริหารส่วนจังหวัด ก. ให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถยนต์ไปราชการ แทนพนักงานขับรถยนต์ที่ลาป่วย ระหว่างเดินทางไป ราชการ รถยนต์ได้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถยนต์ของสำนักงาน ที่ดินจังหวัด ก. ที่นายวีระเจ้าหน้าที่รัฐที่ดินขับบรรทุก อุปกรณ์เพื่อไปจังหวัดที่ดิน ทำให้นายปิติซึ่งเป็นข้าราชการ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. ที่โดยสารมาในรถยนต์ คันที่นายสมคิดขับซึ่งถึงแก่ความตาย ส่วนนายวีระได้รับ บาดเจ็บสาหัส รถยนต์ของสำนักงานที่ดินจังหวัด ก. และ อุปกรณ์จังหวัดที่ดินได้รับความเสียหาย นายวีระจึงยื่นฟ้อง นายสมคิดในฐานะที่เป็นพนักงานขับรถขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ก. และ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. เป็น จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ตามลำดับเป็นคดีแพ่ง ให้ร่วม กันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตน ส่วนกรณีที่ นายปิติถึงแก่ความตายนั้น พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้อง นายสมคิดในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้ อื่นถึงแก่ความตาย นายสมคิดให้การรับสารภาพ ศาล พิพากษาว่า นายสมคิดจำเลยมีความผิดตามฟ้อง นางซูใจ ภริยาของนายปิติจึงได้ยื่นฟ้องนายสมคิดเรียกค่าสินไหม ทดแทนจากการที่นายสมคิดกระทำให้นายปิตีสามีถึงแก่ ความตาย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. จึงมีหนังสือขอ ให้พนักงานอัยการแก้ต่างคดีให้แก่องค์การบริหารส่วน จังหวัด ก. และนายสมคิดซึ่งเป็นพนักงานของตนสำหรับ คดีทั้งสองเรื่องดังกล่าว

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) พนักงานอัยการมีอำนาจรับแก้ต่างให้องค์การ บริหารส่วนจังหวัด ก. และนายสมคิด ในคดีที่นายวีระเป็น

โจทก์หรือไม่

(ข) พนักงานอัยการมีอำนาจรับแก้ต่างให้นายสมคิด ในคดีที่นางซูใจเป็นโจทก์หรือไม่

รศคำตอบ

(ก) นายสมคิดเป็นพนักงานจ้างขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ก. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วน ท้องถิ่น นายสมคิดจึงมีฐานะเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตาม พระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ แม้นายสมคิดจะมีได้มีหน้าที่ขับ รถยนต์ แต่เมื่อได้รับมอบหมายจากนายกองคการ บริหาร ส่วนจังหวัด ก. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ขับ รถยนต์ไปราชการแทนพนักงานขับรถยนต์ที่ลาป่วย การขับรถยนต์ไปราชการของนายสมคิดถือเป็นการปฏิบัติ หน้าที่ และเมื่อมีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นจึงเป็นการ ทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อนายสมคิดถูกนายวีระ ฟ้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในเหตุละเมิดดังกล่าว กรณี จึงเป็นคดีแพ่งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่องที่ได้ กระทำไปตามหน้าที่ ดังนั้น เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการ จะรับแก้ต่างให้ก็ได้ ตามมาตรา ๑๔ (๔) ส่วนองค์การ บริหารส่วนจังหวัด ก. เป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการ ส่วนท้องถิ่น จึงเข้ากรณีตามมาตรา ๑๔ (๕) ที่กำหนดให้ใน คดีแพ่งหรือคดีปกครองที่หน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้เป็น องค์การตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วน ภูมิภาคเป็นคู่กรณี และมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับรัฐบาล หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควร พนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้

(ข) แม้นพนักงานอัยการเคยเป็นโจทก์ฟ้องนายสมคิด เป็นคดีอาญามาแล้วก็ตาม แต่การที่นางซูใจฟ้องนายสมคิด ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุที่ทำให้นายปิติ



เสียชีวิตเป็นการฟ้องในมูลเหตุอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของนายสมคิด จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องคดีแพ่งในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ พนักงานอัยการจึงรับแก้ต่างให้นายสมคิดก็ได้หากเห็นสมควรตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๔ (๔)

ข้อ ๖ ให้เลือกทำข้อ (ก) หรือข้อ (ข) หรือข้อ (ค) ต่อไปนี้เพียงหนึ่งข้อ

(ก) พนักงานสอบสวนส่งตัวนายเอกมายังพนักงานอัยการคดีศาลแขวงเพื่อฟ้องคดีต่อศาลแขวงด้วยวาจาในความผิดฐานทำร้ายร่างกายนายโทจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ พร้อมภาพบาดแผลของผู้เสียหาย พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าบาดแผลของผู้เสียหายอาจเป็นอันตรายสาหัส จึงมีคำสั่งคืนสำนวนพนักงานสอบสวนโต้แย้งคำสั่งของพนักงานอัยการด้วยเหตุผลว่าคดีนี้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาพนักงานอัยการต้องฟ้องคดีต่อศาลด้วยวาจาและหากพนักงานอัยการเห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่ครบถ้วนต้องสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานอัยการไม่มีอำนาจคืนสำนวน อย่างไรก็ตาม พนักงานสอบสวนยินยอมรับสำนวนคืนไปเอง ต่อมาภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่แจ้งข้อหาครั้งแรกพนักงานสอบสวนได้สอบคำให้การนายโทและขอรับผลการตรวจบาดแผลจากแพทย์แล้วส่งสำนวนฟ้องคดีด้วยวาจาให้พนักงานอัยการโดยไม่ได้แจ้งข้อหาแก่นายเอกใหม่ พนักงานอัยการพิจารณาคำรับสารภาพและข้อเท็จจริงแล้วจึงฟ้องนายเอกด้วยวาจาต่อศาลแขวงในความผิดฐานทำร้ายร่างกายนายโทจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ นายเอกแถลงต่อศาลขอให้การรับสารภาพว่าได้ใช้กำลังทำร้ายร่างกายนายโทตามฟ้องจริง แต่ขอแถลงเพิ่มเติมต่อศาลว่านายโทเป็นผู้ทำร้ายนายเอกก่อนเพราะหึงหวงที่คู่รักของตนไปชอบนายเอก นายเอกจึงได้ชกนายโท ศาลเรียกคำให้การขึ้นสอบสวนของนายโทจากพนักงานอัยการมาตรวจสอบพบว่าข้อเท็จจริงตรงกับที่นายเอกแถลงต่อศาล และเห็นว่าการกระทำของนายเอกเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายไม่เป็นความผิด ศาลแขวงจึงพิพากษายกฟ้องโจทก์

ให้วินิจฉัยว่า

- (๑) ข้อโต้แย้งของพนักงานสอบสวนฟังขึ้นหรือไม่
- (๒) คำพิพากษาของศาลแขวงชอบด้วยกฎหมาย

หรือไม่

ธงคำตอบ

(๑) คดีนี้ เมื่อนายเอกผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่าทำร้ายร่างกายนายโทจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจึงต้องนำนายเอกมายังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวนและให้ฟ้องด้วยวาจาต่อศาลแขวง อย่างไรก็ตาม พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าบาดแผลของผู้เสียหายอาจเป็นอันตรายสาหัส ซึ่งจะทำให้การฟ้องคดีไม่ครบถ้วนตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือฐานความผิดเบากว่าความเป็นจริง แต่เมื่อคดีนี้พนักงานสอบสวนไม่ได้ทำการสอบสวนเพราะเป็นกรณีการฟ้องด้วยวาจาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๐ จึงไม่มีสำนวนการสอบสวนที่จะให้ฟังให้พนักงานอัยการสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ วรรคสอง (ก) พนักงานอัยการจึงต้องคืนสำนวนฟ้องด้วยวาจาให้พนักงานสอบสวนไปทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วน ดังนั้น ข้อโต้แย้งของพนักงานสอบสวนที่ว่าพนักงานอัยการต้องสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม ไม่มีอำนาจคืนสำนวน จึงฟังไม่ขึ้น

(๒) เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบคำให้การนายโทและขอรับผลการตรวจบาดแผลจากแพทย์แล้วส่งสำนวนฟ้องคดีด้วยวาจาให้พนักงานอัยการโดยไม่ได้แจ้งข้อหาแก่นายเอกใหม่ โดยยังคงเห็นว่าการกระทำของนายเอกเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ แต่เมื่อยังอยู่ในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๗ พนักงานสอบสวนจึงนำตัวผู้ต้องหามาพบพนักงานอัยการเพื่อฟ้องด้วยวาจาต่อศาลแขวงได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อนายเอกแถลงเพิ่มเติมต่อศาลว่านายโทเป็นผู้ทำร้ายนายเอกก่อน นายเอกจึงได้ชกนายโทเป็นกรณีที่นายเอกให้การปฏิเสธ ศาลต้องสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวนายเอกคืนเพื่อดำเนินการต่อไป ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๐ คำพิพากษาของศาลแขวงที่พิพากษายกฟ้องโจทก์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

มุมมองข่าว

สวัสดิศรัภ

สมาชิกรูสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน



สัทยา อรุณธารี

ขณะนี้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดรับสมัครนักรูศึกษากฎหมายและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของไทยสอบแข่งขันรับทุน ดังต่อไปนี้

- ทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการูศึกษากฎหมาย (Bajrakitiyabha Fund for Legal Education) เพื่อการูศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน

รับสมัครตั้งแต่วันที่จนถึงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ดูรายละเอียดคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th หรือสอบถามเพิ่มเติมที่ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ กด ๓ ต่อ ๑๐๑, ๒๑๗

- มูลนิธิ มหิธร กลีบ ไกรฤกษ์ รับสมัครเพื่อการูสอบแข่งขันรับทุน จำนวน ๑ ทุน เพื่อการูศึกษาวิชากฎหมายระดับปริญญาโท ณ ประเทศสหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย หรือ ญี่ปุ่น (เป็นทุนที่ไม่มีข้อผูกมัดเรื่องการชดใช้ทุน)

ยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐาน ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๒ ด้วยตนเองในวันและเวลาราชการ หรือทางไปรษณีย์ ที่แผนกธุรการ ชั้น ๔ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษกเขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ดูรายละเอียดคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th หรือสอบถามเพิ่มเติมที่ คุณดวงพร เลขานุการันท์ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๓๔

งดการบรรยาย

ด้วยสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา งดการบรรยายภาคปกติเวลา ๘.๐๐ ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา และภาคค่ำเวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ นาฬิกา ในภาคสอง สมัยที่ ๗๑ ปีการูศึกษา ๒๕๖๑ ดังนี้

๑. วันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ (วันพ้อแห่งชาติ)
๒. วันจันทร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ (วันรัฐธรรมนูญ)
๓. วันเสาร์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ (ต่อเนื่องวันสิ้นปี)
๔. วันอาทิตย์ที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ (ต่อเนื่องวันสิ้นปี)
๕. วันจันทร์ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ (วันสิ้นปี)
๖. วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ (วันขึ้นปีใหม่)
๗. วันอังคารที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ (วันมาฆบูชา)

กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการวิชาการ, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการูศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต
อาจารย์ผู้บรรยายวิชาวิธีพิจารณาความอาญา (ภาคปกติ) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
น.บ. (เกียรตินิยม), น.บ.ท., น.ม., นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ)



ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

ประมวลภาพพิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า
ณ บริเวณหน้าอาคารเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑



นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา พร้อมคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า



นายชีพ จุลมนต์ ประธานศาลฎีกา พร้อมคณะผู้พิพากษา ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า



นางอุบลรัตน์ ลุยวิกภัย ประธานศาลอุทธรณ์ พร้อมคณะผู้พิพากษา ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า



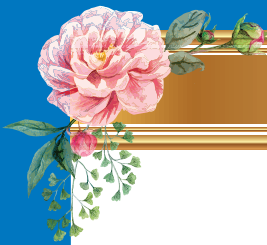
นายเข้มชัย ชูติวงศ์ อัยการสูงสุด พร้อมคณะข้าราชการอัยการ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า



นายสตีตา อรุณธารี ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ พร้อมคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า



นางศิริอร มณีสินธุ์ บรรณาธิการจุลสารชาวเนติบัณฑิตยสภา พร้อมกองบรรณาธิการและทีมงาน ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันมหาธีรราชเจ้า



บรรณาธิการแฉล่อง



๑๐ ธันวาคม ของทุกปี คือ วันรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการระลึกถึงรัฐธรรมนูญฉบับแรก อันเป็นฉบับถาวร เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และเป็นเครื่องกำหนดระเบียบแบบแผนของสังคม โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ได้พระราชทานให้กับปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ ประวัติย่อ นางอุบลรัตน์ ลุยวิกภัย อุปนายก เนติบัณฑิตยสภา คนที่ ๑, บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “วันรัฐธรรมนูญ” โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์ กล่าวถึง ความเป็นมาของวันรัฐธรรมนูญ, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์” โดย สิตางค์ ตั้งศิริ กล่าวถึง จังหวัด ก. ขอหาหรือว่าการแสดงชนข้าง โดยข้างจริงและข้างเท็จเป็นการทารุณกรรมสัตว์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ หรือไม่ว่าอย่างใด, บทความ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “แอร์บัส A380” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง การจดทะเบียนสิทธิในเครื่องหมายการค้า, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๖๔/๒๕๕๗” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์, มนต์ชัย ชนินทรลีลา, เบญญา อยู่ประเสริฐ และสิริทิพย์ ไทยมงคล กล่าวถึง ปิ่นปลอม (สิ่งเทียมอาวูธปิ่น) ไม่ใช่อาวูธโดยสภาพจึงไม่อาจมีความผิดฐานพาหรือมีอาวูธติดตัวไปได้ และเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยซึ่งศาลมีอำนาจวินิจฉัยถึงจำเลยอื่นที่มีได้ฎีกาด้วย, บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “การมีกรรมสิทธิ์ใน Bitcoin” โดย ศุภกร ชมศิริ โปรดติดตาม, บทความเรื่อง “การอุปการะเลี้ยงดูและอำนาจปกครองบุตร” โดย ทีปกร โภมลพันธ์พร และ ผศ. ณัชชชญา ทองจันทร์ กล่าวถึง แม่หม่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูและอำนาจปกครองบุตร พร้อมคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ โปรดติดตาม, ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ฯลฯ เสนอข้อ ๕ - ๖ ปิดท้ายด้วย “มุขข่า” โดย สัตยา อรุณธาริ

พบกันใหม่ปี ๒๕๖๒

ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>



เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย **คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา** จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒-๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : **บริษัท กรุงสยาม พิมพ์สิ่ง จำกัด**

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐